
KRONIKA

VIII TARPTAUTINĖ KONFERENCIJA *TRADICIJOS IR MODERNYBĖS SĄVEIKA:*

Klaipėdos universitetas Lietuvių liaudies dainų metų rate

2025 m. lapkričio 20–21 d. Klaipėdos universiteto Socialinių ir humanitarinių mokslų fakultete vyko VIII tarptautinė tarpdalykinė mokslinė konferencija *Tradacijos ir modernybės sąveika*, kuri šiemet sutelkė ypatingą dėmesį į iškilaus XIX a. lietuvių raštijos veikėjo ir pirmojo lietuviškų dainų rinkinio sudarytojo Liudviko Rėzos palikimą ir jo poveikį šiuolaikiniams kultūros procesams. Renginys, kurį jau penkiolika metų organizuoja Klaipėdos universiteto mokslininkai, tapo svarbia akademinės refleksijos ir dialogo platforma, jungiančia įvairių šalių ir sričių mokslininkus.

Dviejų dienų konferencijoje dalyvavo septyniasdešimt mokslininkų iš Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos, Čekijos, Azerbaidžano ir Rumunijos. Daug dėmesio skirta tarpkultūriniais ryšiams, folkloro ir religijos studijų sąsajoms, kalbos, tapatybės bei kultūros paveldo tyrimams. Pirmąją dieną vykusioje plenarinėje sesijoje aptartas Liudviko Rėzos veiklos daugialypiškumas – nuo jo indėlio į Prūsijos liuteronų bažnyčios intelektualinį gyvenimą iki tautosakinės ir literatūrinės tradacijos įprasminimo XIX–XXI a. Humanitarinių mokslų habilituotas daktaras, Klaipėdos universiteto (KU) Jono Pauliaus II krikščioniškųjų studijų centro vyresnysis mokslo darbuotojas, Helsinkio universiteto Teologijos docentas Darius Petkūnas analizavo Rėzos teologinę veiklą Prūsijos kultūrinėje aplinkoje, KU Socialinių ir humanitarinių mokslų fakulteto Filologijos katedros vyriausioji mokslo darbuotoja profesorė, humanitarinių mokslų (etnologija) daktarė Lina Petrošienė aptarė jo 1825 m. Karaliaučiuje išleistą rinkinį *Dainos, oder Litthauische Volkslieder* kaip neišsenkantį lietuvių kultūros pažinimo ir kūrybos šaltinį. Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto Dainyno skyriaus vyriausioji mokslo darbuotoja, humanitarinių mokslų (etnologija) daktarė

Aušra Žičkienė atskleidė Rėzos publikuotų dainų ir XXI a. populiariosios kultūros santykį. Lietuvių kalbos instituto Baltų kalbų ir vardyno tyrimų centro vyriausiasis mokslo darbuotojas, Karolio universiteto (Čekijos Respublika) Filosofijos fakulteto docentas habilituotas daktaras Ilja Lemeškinas pristatė Rėzos *Dainų* atgarsius Čekijoje – nuo Ladislavo Čelakovskio iki Bohuslavo Martinů, taip atskleisdamas šio leidinio europinį rezonansą.

Po plenarinės sesijos darbą tęsė teminės sekcijos, kuriose aptarta daugybė klausimų – nuo kuršininkų kalbos raidos ir populiariosios kultūros interpretacijų iki dainų melodijų, tapusių šokių muzikos šaltiniu, bei šiuolaikinių antropologinių iššūkių religijos studijose. Pirmoji diena užbaigta Stalo teatro spektakliu *Rhesaninum*, simboliškai sujungusiu akademinį diskursą su kūrybine interpretacija.

Antroji konferencijos diena išryškino dar platesnę tarpdalykinę sąveiką. Pranešėjai nagrinėjo tradicijos raišką šiuolaikinėje kultūroje. Diskutauta apie lietuvininkų vestuvines dainas kaip ritualo atminties formą, tarpukario šokių švenčių masinę choreografiją, tradicinio gimtųjų ciklo transformacijas, šiuolaikinius folkloro interpretavimo modelius mene ir literatūroje. Ypatingo dėmesio sulaukė tarptautiniai pranešimai apie estų, lenkų, rumunų, azerbaidžaniečių, žydų kultūrų modernėjimo procesus, atskleidžiančius, kaip globalūs virsmai veikia vietos tradicijas ir jų reprezentaciją.

Apibendrinant mokslinių pranešimų visumą, akivaizdu, jog konferencija plėtojo dvi tarpusavyje besipinančias kryptis. Kalbėta apie tradicijas kaip gyvąjį paveldą, siekiant suprasti, kaip istoriniai, socialiniai, kultūriniai klodai išlieka aktualūs per šiuolaikines jų raiškos formas. Gvildenti ir modernybės iššūkiai kultūrai, apimantys kalbos kaitą, medijų poveikį, urbanistinės erdvės semantiką bei naujus kultūrinės tapatybės konstravimo būdus.

Šių metų konferencija išsiskyrė plačiu L. Rėzos jubiliejinio įvykio – liaudies dainų reikšmės lietuvių folkloristikos mokslui bei kitoms kultūros sritims – aptarimu, todėl tapo ir simboliškai Lietuvos bei Europos kultūrinės atminties dialogo jungtimi. Renginys buvo skirtas ir *Lietuvių liaudies dainų metams* pažymėti, atsigręžti į liaudies dainos gyvybingumą, jos mokslinio tyrimo, meninės raiškos bei sklaidos svarbą. Mokslinėse diskusijose dar kartą patvirtinta, kad tradicija ir modernybė nėra priešpriešos, o dinamiškos, viena kitą papildančios kultūros būsenos, kuriose susilieja mokslas, menas ir bendruomenių patirtys.

Konferencija *Tradicijos ir modernybės sąveika* – periodinis Klaipėdos universiteto renginys ir reikšminga tarptautinė diskusijų erdvė, kurioje tradicinės kultūros tyrimai įgauna svorį šiuolaikinėje humanitarikoje.